

Daniel și timpul sfârșitului

Sabat după-amiază

Completează și memorează: „Împăratul a vorbit lui Daniel și a zis: «Cu adevărat, Dumnezeuul vostru este _____ și Domnul împăraților și El descoperă _____, fiindcă ai putut să descoperi taina aceasta!»” (Daniel 2:47)

Domnul a avut planuri mari cu poporul Israel de odinioară: „Îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt” (Exodul 19:6). Acest neam sfânt, această împărăție de preoți avea sarcina de a da lumii mărturie că Domnul este singurul Dumnezeu (vezi Isaia 43:10,12). Din nefericire însă, el nu și-a împlinit chemarea sacră și a ajuns rob în Babilon.

Însă, în ciuda dezastrului adus de robia aceasta, Dumnezeu a putut să-și facă martori chiar din unii dintre iudeii luați robi la Babilon. Prin Daniel și cei trei prieteni ai lui, El a realizat, într-o anumită măsură, desigur, ceea ce nu reușise să facă prin Israel și Iuda. Într-un anumit sens, acești bărbați au arătat cum ar fi trebuit să fie și ce ar fi trebuit să facă Israel ca popor.

Da, este adevărat că ei au trăit într-o cu totul altă epocă. Dar unele calități ale lor ne pot servi drept model acum, în timpul sfârșitului, când suntem chemați, ca popor, să fim martorii lui Dumnezeu într-o lume care, la fel ca lumea de atunci, nu-L cunoaște. Ce lecții putem desprinde din viața lor?

Domnul Isus a spus: „Cine este credincios în cele mai mici lucruri este credincios și în cele mari și cine este nedrept în cele mai mici lucruri este nedrept și în cele mari” (Luca 16:10). Problema nu este că lucrurile cele mai mici ar fi importante în ele însele, pentru că nu sunt; de aceea se cheamă „cele mai mici”. După cum știm, fie din proprie experiență, fie din exemplul altora (fie din ambele), problema este că primul compromis conduce la un al doilea compromis și apoi la al treilea și tot așa, până când se ajunge la compromis „și în cele mari”.

Cu acest gând în minte, să trecem la studiul experiențelor lui Daniel și ale prietenilor lui, robi în Babilon, așa cum sunt prezentate în capitolul 1.

1. Ce ne spune poziția adoptată de Daniel, Hanania, Mișael și Azaria despre rolul pe care ar fi trebuit să-l aibă poporul Israel în lume?

Daniel 1:8,11-15 _____

_____

Deuteronomul 4:6-8 _____

_____

Zaharia 8:23 _____

_____

Textul nu asociază în mod direct alimentația lor cu faptul că erau „de zece ori mai destoinici” în „înțelepciune și pricepere” (Daniel 1:20) decât toți ceilalți, dar legătura există totuși în pasaj. În capitol se mai spune și că Dumnezeu le-a dat înțelepciune și pricepere. Altfel spus, Dumnezeu a putut să lucreze prin ei fiindcă ei l-au fost credincioși când au refuzat să mănânce hrana necurată din Babilon. Ei au ascultat și El le-a binecuvântat ascultarea. N-ar fi putut Dumnezeu să lucreze la fel prin poporul Israel din vechime, dacă

el ar fi fost credincios legământului cu tot atâta zel ca acești patru tineri? Desigur că ar fi putut. Și va lucra la fel prin noi, cei care trăim în zilele finale, dacă îi suntem credincioși.

Ca biserică, am primit multă lumină și mult adevăr și este necesar să ne întrebăm: Am fost noi credincioși și ascultători? În același timp, cum putem lua poziție individual ca să fim martori puternici pentru Dumnezeu?

Luni, 9 aprilie

Smerenia lui Daniel

Capitolul 2 din cartea Daniel i-a ajutat pe nenumărați oameni să creadă în Dumnezeul Bibliei. El prezintă o puternică dovadă *rațională* nu atât despre existența lui Dumnezeu, cât, mai ales, despre preștiința Sa.

2. Citește Daniel 2. Ce dovezi avem în acest capitol despre existența lui Dumnezeu? Cum este posibil ca un om care a trăit în urmă cu mai bine de două mii cinci sute de ani să descrie cu atâta acuratețe situația din Europa de acum (vers. 40-43), dacă nu prin revelație divină?

Daniel l-a atribuit lui Dumnezeu în mod deschis și fără sfială meritul pentru descoperirea și interpretarea visului. Ce simplu ar fi fost să-și asume înțelepciunea și capacitatea aceasta, mai ales că îi fuseseră deja recunoscute! Însă el știa că adevărul era altul. Rugăciunile sale și ale prietenilor (vers. 17-23) dovedeau dependența lor totală de Dumnezeu. Fără El, ar fi murit și ei odată cu ceilalți înțelepți.

Daniel a subliniat înaintea împăratului ideea că niciunul dintre înțelepții, vrăjitorii și magii lui nu reușiseră să-i spună ce visase, dar că Dumnezeuul cerului are puterea de a descoperi tainele, fiindcă El este singurul Dumnezeu adevărat.

În smerenia și dependența lui de Dumnezeu, Daniel a reușit astfel să fie un martor puternic. Și dacă el a avut nevoie de smerenie atunci, cu cât mai mult avem noi nevoie de smerenie astăzi! El nu cunoștea planul de mântuire atât de bine cum îl cunoaștem noi. Dacă există un lucru care ar trebui să ne păstreze smeriți, atunci acela este cunoașterea efectelor jertfei Domnului Isus pe cruce.

Ce ar trebui să ne învețe jertfa Domnului Isus despre smerenie? Ce ne spune ea nu numai despre păcătoșenia noastră, ci și despre dependența noastră totală de Dumnezeu pentru mântuire? Care ar fi soarta ta dacă nu ar exista jertfa Sa? Vezi Galateni 6:14.

Marți, 10 aprilie

Chipul de aur

Cercetătorii Bibliei au remarcat relația dintre Daniel 3 – experiența celor trei tineri evrei în valea Dura – și Apocalipsa 13 – descrierea persecuției cu care s-a confruntat poporul lui Dumnezeu în trecut și se va confrunta în zilele din urmă.

3. Ce asemănări există între Daniel 3:1-6 și Apocalipsa 13:11-15?

În ambele capitole, închinarea ocupă locul central și este vorba despre o închinare impusă cu forța. Forțele politice aflate la cârmă cer închinarea datorată lui Dumnezeu.

4. Citește Daniel 3:13-18. Ce concluzii putem trage de aici cu privire la *situațiile* cu care ne vom confrunta în zilele din urmă, dar și cu privire la *modul* în care ar trebui să le înfruntăm?

Nebucadnețar, cel mai puternic conducător de pe pământ, a râs de acești tineri și de Dumnezeul lor, spunând: „Care este dumnezeul acela care vă va scoate din mâna mea?” Dar a aflat în scurt timp cine era Dumnezeu, pentru că a declarat mai târziu: „Binecuvântat să fie Dumnezeul lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego, care a trimis pe îngerul Său și a izbăvit pe slujitorii Săi care s-au încrezut în El, au călcat porunca împăratului și și-au dat mai degrabă trupurile lor decât să slujească și să se închine altui dumnezeu decât Dumnezeului lor!” (vers. 28).

După minunea la care a fost martor, Nebucadnețar a avut convingerea că Dumnezeul acestor tineri este deosebit.

Să presupunem că tinerii aceștia nu ar fi fost scăpați de flăcări, posibilitate pe care ei au luat-o în calcul de altfel (vers. 18). Ce motiv ar mai fi avut să nu se supună poruncii împăratului? Experiența lor este o mărturie clară despre credința lor și despre dispoziția lor de a-și apăra convingerile, indiferent de consecințe.

Ce motive avem să credem că vom rămâne credincioși în zilele din urmă, când se va pune problema închinării? Dacă nu suntem credincioși acum în „cele mai mici lucruri”, ce motive avem să credem că vom fi credincioși într-o situație atât de importantă precum criza finală?

Capitolul 3 din Daniel s-a încheiat cu declarația lui Nebucadnețar, care recunoaște existența și puterea Dumnezeului adevărat. Însă recunoașterea aceasta nu echivalează cu experiența nașterii din nou despre care Isus a spus că este esențială pentru mântuire (vezi Ioan 3:7). Și, după cum observăm în capitolul următor, Nebucadnețar nu era nici pe departe un om convertit.

5. Care era problema acestui om?

Daniel 4:30 _____

Până la finalul capitolului, Nebucadnețar a învățat, în urma unei experiențe dureroase, că Dumnezeu are toată puterea și că, fără Dumnezeu, el nu era nimic.

„Monarhul, atât de mândru odinioară, a devenit copilul umil al lui Dumnezeu; conducătorul tiran și arogant a devenit un împărat înțelept și îndurător. Acela care îl sfidase și îl hulise pe Dumnezeul cerului a recunoscut acum puterea Celui Preaînalt și, cu seriozitate, a căutat să promoveze temerea de Iehova și fericirea supușilor lui. Sub mustrarea Aceluia care este Împăratul împăraților și Domnul domnilor, Nebucadnețar a învățat, în cele din urmă, lecția pe care toți conducătorii trebuie să o învețe, și anume că adevărata măreție constă într-o bunătate adevărată. El l-a recunoscut pe Iehova ca Dumnezeul cel viu...” (Ellen G. White, *Profeți și regi*, ed. 2011, p. 361)

6. Ce adevăruri despre Dumnezeu exprimă Nebucadnețar?

Daniel 4:35? _____

Daniel 4 se încheie cu recunoașterea de către un păgân a autorității, stăpânirii și puterii Dumnezeului „evreilor”. Dintr-un anumit punct de vedere, scena aceasta prefigurează evenimentele din biserică timpurie, când, în urma mărturiei date de iudei și prin puterea lui Dumnezeu, păgânii au aflat adevărul despre Domnul și au început să proclame acest adevăr în lume.

Citește Ioan 3:7. Când ne gândim la evenimentele din zilele sfârșitului, primele subiecte care ne vin de obicei în minte sunt decretul de moarte, închinarea și persecuția. Care este însă cel mai bun mod de a ne pregăti pentru timpul sfârșitului, potrivit declarației Domnului Isus din acest text?

Joi, 12 aprilie

Credințioșia lui Daniel

7. Citește Daniel 6 și apoi răspunde la următoarele întrebări:

a. Ce ni se spune despre caracterul lui Daniel? Ce lecții putem desprinde de aici despre cum ar trebui să fim noi găsiți la o analiză minuțioasă?

---

b. Ce incidente din acest capitol ne trimit cu gândul la evenimentele finale descrise în Apocalipsa 13:4,8,11-17?

---

c. Pune-te în locul lui Daniel. Ce scuze ar fi putut aduce ca să evite rugăciunea și să scape de pedeapsă?

---

d. De ce crezi că a continuat totuși să se roage ca de obicei, deși ar fi putut să abandoneze rugăciunea o vreme?

---

e. Ce afirmație a împăratului Darius dovedește că el știa câte ceva despre puterea Dumnezeului lui Daniel și înainte de a-l arunca

---

în groapa leilor? Ce dovezi avem că Daniel îi dăduse deja mărturie despre Dumnezeuul căruia Îi slujea și I se închina?

Vineri, 13 aprilie

Un gând de încheiere

„Pe măsură ce ne apropiem de încheierea istoriei lumii, prorociile raportate de Daniel cer atenția noastră deosebită, deoarece se referă chiar la timpul în care trăim. Împreună cu ele trebuie unite învățăturile din ultima carte a Scripturilor Noului Testament. Satana i-a făcut pe mulți să creadă că părțile profetice ale cărților lui Daniel și Ioan, descoperitorul, nu pot fi înțelese. Dar făgăduința este lămurită – o binecuvântare deosebită va însoți studierea acestor prorocii. «Cei înțelepți vor înțelege» s-a spus despre vedeniile lui Daniel care urmau să fie desigilate în zilele de pe urmă; iar despre descoperirea dată de Hristos slujitorului Său Ioan, pentru călăuzirea poporului lui Dumnezeu prin toate veacurile, făgăduința este: «Ferice de cine citește și de cei ce ascultă cuvintele acestei prorocii și păzesc lucrurile scrise în ea!»” (Ellen G. White, *Profeți și regi*, ed. 2011, pp. 377–378)

De obicei, când studiem cartea Daniel ne ocupăm de ridicarea și căderea națiunilor, de judecată și eliberarea finală a poporului lui Dumnezeu din strâmtorare. Totuși cartea lui Daniel ne învață, prin exemple concrete, și cum să ne pregătim personal pentru încercări și persecuție. Exemplele acestea conțin idei importante pentru credincioșii din zilele din urmă. Sigur că este important să știm despre „semnul fiarei”, „timpul strâmtorării” și persecuția apropiată, însă, dacă nu avem experiența necesară cu Dumnezeu, aceste cunoștințe nu vor ajuta decât la condamnarea noastră. Mai presus de toate, avem nevoie de experiența nașterii din nou pe care Daniel, prietenii lui și chiar Nebucadnețar însuși au avut-o.

Biblia: Luca 20 – Ioan 2

1. Cum a explicat Mântuitorul prinderea Sa pe ascuns, nu „în toate zilele” cât fusese prezent în templu?

---

2. În ce situație a folosit Isus metafora „copacului verde” și a „celui uscat”?

---

3. Ce vorbe rostite de Ioan Botezătorul i-au determinat pe primii doi ucenici să meargă după Isus?

---

4. De ce nu avea Isus încredere în cei care au crezut în El la Ierusalim?

Istoria mântuirii, cap. 7

5. Ce subiect îl tulbura pe Enoh?

Obiective

- La nivelul cunoștințelor:** Membrii grupei să recunoască faptul că au responsabilitatea de a le da mărturie oamenilor despre Dumnezeu.
- La nivelul sentimentelor:** Să nutrească dragoste și respect față de semenii și să le trezească dragoste și respect.
- La nivel practic:** Să-I rămână credincioși lui Dumnezeu și să rămână fideli identității lor, evitând compromisurile.

SCHIȚA STUDIULUI

I. Cunoștințe: Veți fi martori până la sfârșitul lumii

- A. Ce l-a motivat pe Daniel să fie martorul lui Dumnezeu?
- B. În ce mod a dat mărturie?
- C. Cum a răspuns căpetenia famenilor dregători la mărturia dată de Daniel?

II. Sentimente: A-L iubi pe Dumnezeu înseamnă a-i iubi pe oameni

- A. Explică condiția cerută de Isus de a ne urî părinții (Luca 14:26).
- B. Cum poți să-ți iubești părinții sau prietenii care nu cred în Dumnezeu?
- C. Din ce cauză este mai eficientă mărturia despre adevăr a unui om care oferă și primește dragoste decât mărturia unuia care este preocupat exclusiv de adevăr?

III. Practic: Uman și sfânt

- A. Cum pot păstra echilibrul între datoria de a asculta de poruncile lui Dumnezeu și relația cu prietenii și rudele care nu-mi împărtășesc valorile?
- B. În ce condiții putem să-i iubim în mod real pe acești oameni?

Rezumat: Exemplul lui Isus, care S-a făcut om, dar nu a făcut niciun compromis, este un model stimulativ pentru creștini și, mai ales, pentru adventiștii de ziua a șaptea.

PAȘII ÎNVĂȚĂRII

1. MOTIVARE

Pasajul central: Daniel 1:15,17.

Ideea de bază: Dumnezeu vrea ca poporul Său să răspândească în lume adevărul despre Împărăția Sa. În îndeplinirea acestui mandat, de multe ori ne întrebăm ce metode ar trebui să folosim pentru vestirea adevărului. Din cartea lui Daniel, aflăm că adevărul are legătură cu forma în care este comunicat. Cartea sa este scrisă într-un stil elevat. Pentru cei care cunosc limba și pot descifra lucruri de finețe legate de formă, mesajul este amplificat de aceste subtilități de exprimare literară. Însă Daniel reușit să dea o mărturie deosebit de puternică în favoarea adevărului și prin viața sa, nu numai prin mesajele transmise prin cuvinte. Modul în care interacționa cu cei din jur, felul în care îi trata, ce mânca și ce bea, felul în care se achita de îndatoririle slujbei sale și chiar ce spunea despre sine nu erau în dezacord cu mesajul spiritual pe care îl transmitea.

Studiul aceasta ne va învăța cum să fim martori într-o lume despărțită de Dumnezeu și chiar ostilă Lui. La fel ca Daniel, și noi suntem „în exil” aici, pe pământ – locul nostru este lângă Domnul –, și dăm mărturie despre Împărăția Sa, care nu poate fi văzută acum și care este ceva necunoscut și ciudat pentru mulți oameni. Vom desprinde câteva principii din exemplul dat de Daniel și de cei trei prieteni ai lui, care l-au rămas credincioși lui Dumnezeu în tot timpul cât i-au slujit împăratului. Vom afla cu ce provocări s-au confruntat ei în mediul idolatru în care au trăit și ce metode de mărturisire au folosit. Vom vedea cum a fost viața lor spirituală și cum au reușit să-și transpună convingerile în viața de zi cu zi.

Activitate introductivă. Cartea lui Daniel are o importanță aparte pentru adventiștii de ziua a șaptea. Ea conține câteva adevăruri mai puțin înțelese de oameni în general, inclusiv de creștini. Din nefericire, cartea aceasta i-a atras pe extremiștii religioși. Paradoxul este că ea este una dintre cărțile biblice cu cea mai largă adresabilitate. Ea prezintă singura speranță de care au nevoie **toți** oamenii, îndeosebi în lumea contemporană.

De discutat

1. De ce este ignorată cartea lui Daniel de unii oameni?
2. Ce speranță ne transmite ea?

2. APROFUNDAREA STUDIULUI

Ca adventiști de ziua a șaptea, cu siguranță, suntem familiarizați cu cartea lui Daniel. Propune-le participanților să încerce s-o citească de

parcă ar deschide-o pentru prima oară, pentru a nu gândi și vorbi în clișee. Ținta lor să fie aceea de a o citi cu alți ochi și de a descoperi noi perspective și noi unghiuri de a aborda profețiile. Descoperirile de acest fel și bogăția de sensuri le sunt promise în mod indirect cititorilor ei din timpul sfârșitului, fiindcă se precizează că ea va rămâne pecetluită până atunci (Daniel 12:9).

Comentariu biblic

I. Iubit de dușman

(Revedeți împreună, în grupă, Daniel 1:9.)

În momentul în care Daniel a luat decizia de a-l rămâne credincios Domnului, s-a produs o minune: „Dumnezeu a făcut ca Daniel să capete bunăvoință și trecere înaintea căpeteniei famenilor dregători”. Este interesant că, *imediat* ce Daniel a luat hotărârea de a *nu* face compromis, Dumnezeu a așezat dragoste și respect în inima dușmanului.

Versetul acesta ne transmite două lecții. În primul rând, Dumnezeu nu a făcut minunea până când Daniel și cei trei prieteni ai lui nu și-au riscat viața. Daniel nu a putut mânca hrană sănătoasă înainte de a da testul loialității față de Dumnezeu. Poate că vor exista ocazii când Dumnezeu ne va netezi drumul și ne va povățui pe cărări drepte (Psalmii 23:3), însă, în general, viața ne va pune în fața unor situații contrare principiilor noastre. În al doilea rând, ca să-l fim credincioși lui Dumnezeu nu înseamnă că trebuie să ne purtăm urât cu oamenii care nu-L cunosc. Daniel a decis să fie altfel și să refuze invitația împăratului, dar a avut o purtare respectuoasă și plăcută față de îngrijitorul lui și i-a vorbit cu smerenie (Daniel 1:8,12). Este interesant de asemenea că textul nu amintește nimic despre dragostea și respectul lui Daniel pentru stăpânul lui. Nu este suficient să ne iubim dușmanii, trebuie și să le trezim iubire, ca dovadă a autenticității iubirii noastre pentru ei.

De discutat: De ce sunt mai receptivi la mărturia noastră oamenii care ne simpatizează?

II. Mărturie tăcută

(Revedeți împreună, în grupă, Daniel 3:26-28; 2:11,21.)

Cea mai elocventă mărturie despre credința în Dumnezeu este modul de viață. Mărturia cea mai puternică pe care au dat-o cei trei tineri evrei a fost faptul că au ieșit vii din cuptorul aprins. Observă că ei nu

au atras atenția asupra lor. Nu au spus niciun cuvânt. Textul ne spune doar că „au ieșit din mijlocul focului” (Daniel 3:26). În centru era Dumnezeu. Aceasta este lecția principală reținută de Nebucadnețar în urma minunii la care asistase: „Binecuvântat să fie Dumnezeu... care a izbăvit pe slujitorii Săi”. Martorii sunt amintiți în plan secundar: „care s-au încrezut în El” (Daniel 3:28). Dar și atunci accentul cade pe „El”. Avem aici ilustrarea metodei de mărturisire promovate în cartea lui Daniel: nu noi suntem în centrul atenției, ci Dumnezeu. Cei trei evrei nu au început să se laude (Uitați ce a făcut Dumnezeu pentru noi!). Toată lauda a fost a lui Dumnezeu (1 Corinteni 1:31).

De discutat: Gândește-te la o situație în care altcineva a fost recompensat pentru un lucru făcut de tine sau când activitatea altcuiva, mai puțin importantă decât a ta, a fost apreciată, iar a ta nu a fost luată în seamă. Cum te-ai simțit? Discutați la grupă acest lucru, în contextul mesajului din Eclesiastul 9:11.

III. Închinarea luată în vizor

(Revedeți împreună, în grupă, Daniel 3:7; 8:11.)

Problema cea mai importantă în cartea lui Daniel este închinarea, fiindcă Daniel se află în exil (departe de Ierusalim) și slujește la curtea unui împărat păgân. Ea apare încă de la început, odată cu primul test al loialității, legat de respectarea regulilor de alimentație. Este foarte semnificativ faptul că, în cererea pe care i-o adresează îngrijitorului, Daniel face aluzie la un verset din relatarea biblică despre geneza lumii (Daniel 1:12; compară cu Geneza 1:29).

Al doilea test al loialității are loc când israeliților li se poruncește să se plece în fața statuii de aur ridicate de Nebucadnețar. Statuia aceasta era o replică a statuii din visul în care îi fusese arătat împăratului că Dumnezeu „va ridica o împărăție care nu va fi nimicită niciodată” (Daniel 2:44). În mintea lui Nebucadnețar, Babilonul lua astfel locul Împărăției lui Dumnezeu. Intenția lui ne reamintește de intenția constructorilor Turnului Babel de a lua locul lui Dumnezeu (Geneza 11:4). De asemenea, „cornul mic” și „împăratul de la miazănoapte” au aceeași mentalitate (Daniel 8:11; 11:31). În opoziție cu aceste cazuri de închinare falsă, cartea lui Daniel conține șapte rugăciuni făcute de Daniel, de cei trei tineri evrei și de împăratul Nebucadnețar. Și se încheie cu o

binecuvântare (Daniel 12:12), lucru specific multor rugăciuni din Biblie (Psalmii 1:1; 119:1; Apocalipsa 1:3).

De discutat: Identifică în Daniel 3 caracteristicile închinării false și pe cele ale închinării adevărate. Ce rol joacă muzica în închinarea falsă? Ce legătură are rugăciunea cu studiul Cuvântului (Daniel 9:2,3)?

3. APLICAȚIA

Este de mirare că în era actuală a cunoștințelor avansate și a scepticismului mai există superstiții și tot felul de credințe stranii. Pe de altă parte, apariția fanatismului religios a generat violență, a creat iluzii și a întreținut false certitudini și speranțe. După ce Îl resping pe Dumnezeu adevărat, oamenii caută în ei înșiși o soluție pentru situația lor tragică.

Întrebări

Aplicați la situația din zilele noastre principiile desprinse până acum din cartea lui Daniel și răspundeți la următoarele întrebări:

1. De ce este cartea lui Daniel relevantă pentru noi astăzi? De ce este alimentația o chestiune importantă?

2. Care este semnificația profetică a pretenției cornului mic de a i se aduce închinare? Cum le putem transmite oamenilor acest adevăr dificil din cartea lui Daniel fără să-i înstrăinăm de noi?

4. ACTIVITATE

Sunt multe asemănări și multe deosebiri între epoca în care a trăit Daniel și vremea noastră. Pe timpul lui Daniel, oamenii erau religioși însă se închinau la tot felul de zei. Astăzi, problema nu este păgânismul, ci lipsa de preocupare pentru religie. Ce putem face în această situație? De ce privesc mulți oameni cu suspiciune diferitele biserici și credința creștină? Ce lecții din viața lui Daniel putem aplica astăzi?

Sugestii

1. Dacă este posibil, desemnează-i fiecărui membru câte o rugăciune din cartea Daniel. Cere-le participanților să noteze lucrurile care i-au impresionat cel mai mult în rugăciunea studiată. Apoi invită-i să-și prezinte ideile și să le compare cu ale celorlalți.

2. De ce este mai dificil să lucrăm cu oamenii cu un statut social înalt, foarte bogați sau cu studii superioare? (Gândiți-vă în primul rând la metodele noastre de comunicare și nu dați vina pe ei pentru a vă justifica insuccesul.) Cum a reușit Daniel să le dea mărturie oamenilor cu autoritate și oamenilor cu educație? Ce metode puteți aplica?